

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 678
Warszawa, 20 czerwca 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt powiadomić Pana Marszałka, że Senat na 18 posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2002 r. podjął uchwałę w sprawie wniesienia do sejmu projektu ustawy

- zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska i ustawy - Prawo wodne wraz z projektem tej ustawy

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił Senatora Adama Graczyńskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

W załączeniu przesyłam opinię Komitetu Integracji Europejskiej dotyczącą zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Z wyrazami szacunku
Wicemarszałek Senatu
Wz (-) Ryszard Jarzembowski

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 czerwca 2002 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne.

Jednocześnie upoważnia senatora Adama Graczyńskiego do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Ryszard JARZEMBOWSKI

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 i Nr 115, poz. 1229) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w pkt 38 lit. f) otrzymuje brzmienie:

"f) wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, jeżeli przyrost ilości substancji, pochodzących z chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, w wodzie odprowadzanej z tych obiektów jest większy niż wartości określone w warunkach wprowadzania ścieków do wód,";

2) w art. 274:

a) w ust. 1 w pkt 2 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy "a także od jej przeznaczenia.",

b) w ust. 2 po wyrazie "ilości," dodaje się wyrazy "rodzaju ścieków,";

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Wysokość opłaty za wprowadzanie ścieków zależy od:

1) wielkości, rodzaju i sposobu zagospodarowania terenu, z którego te ścieki są odprowadzane, w odniesieniu do ścieków, o których mowa w art. 3 pkt 38 lit. c),

2) rodzaju substancji zawartych w ściekach i ich ilości albo od wielkości produkcji ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych, wyprodukowanych w obiektach chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, w odniesieniu do ścieków, o których mowa w art. 3 pkt 38 lit. f.);

3) w art. 285:

- a) w ust. 2 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy "z zastrzeżeniem ust. 3.",
- b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
"3. Podmiot ponoszący opłatę zryczałtowaną za odprowadzane ścieki pochodzące z chowu lub hodowli ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych wnosi ją w terminie 2 miesięcy po zakończeniu okresu, o którym mowa w art. 287 ust. 1 pkt 5.";

4) w art. 286 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Podmiot korzystający ze środowiska, odprowadzający ścieki pochodzące z chowu lub hodowli ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych, przekazuje informacje do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu, o którym mowa w art. 287 ust. 1 pkt 5.";

5) w art. 287 w ust. 1:

- a) w zdaniu wstępnym po wyrazie "kwartał," dodaje się wyrazy "z zastrzeżeniem pkt 5,"
- b) kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
"5) informacje o wielkości produkcji ryb innych niż łososiowate oraz innych organizmów wodnych i powierzchni użytkowej stawów, za okres od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku.";

6) w art. 290:

- a) w ust. 1 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
"8) 20 zł za każde rozpoczęte 100 kg przyrostu masy ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych w ciągu roku, przy produkcji ponad 1500 kg z jednego ha powierzchni użytkowej stawu.",
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
"2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzeń:
 - 1) określi jednostkowe stawki opłat, o których mowa w ust. 1,
 - 2) może różnicować wysokość stawek opłat w zależności od:
 - a) rodzaju gazów, pyłów, odpadów lub substancji w ściekach i temperatury ścieków,
 - b) rodzaju ścieków,
 - c) jakości i rodzaju pobranej wody oraz jej przeznaczenia,
 - d) części obszaru kraju,

- e) sposobu zagospodarowania terenu w przypadku stawek opłat za wody opadowe i roztopowe.",
- c) skreśla się ust. 4;
- 7) w art. 294 w pkt 2 skreśla się wyrazy "w odległości mniejszej niż 1 km od miejsca jej poboru,";
- 8) w art. 295:
 - a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Podstawą ustalenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi jest ilość substancji zawartych w ściekach pomniejszona o ilość tych substancji zawartych w pobranej wodzie, której zużycie spowodowało powstanie tych ścieków, o ile podmiot obowiązany do poniesienia opłaty dysponuje danymi w tym zakresie."
 - b) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

"4a. Opłatę za ścieki, o których mowa w art. 3 pkt 38 lit. f), ponosi się:

 - 1) za substancje wyrażone wskaźnikiem pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu, chemicznego zapotrzebowania tlenu, a także zawiesiny ogólnej, albo
 - 2) w postaci zryczałtowanej za każde 100 kg ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych powyżej 1500 kg produkcji, rozumianej jako przyrost masy tych ryb lub tych organizmów wodnych w jednym cyklu hodowlanym, z 1 ha powierzchni użytkowej stawu.";
- 9) w art. 296 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 i 5 w brzmieniu:
 - "4) do wód lub do ziemi - wód wykorzystanych na potrzeby chowu i hodowli ryb łososiowatych, pod warunkiem, że ilość i rodzaj substancji w nich zawartych nie przekroczy wartości określonych w warunkach wprowadzania ścieków do wód,
 - 5) do wód lub do ziemi - wód wykorzystanych na potrzeby chowu i hodowli ryb innych niż łososiowate lub innych organizmów wodnych, o ile produkcja, rozumiana jako przyrost masy tych ryb lub tych organizmów w ciągu roku nie przekracza 1500 kg z jednego ha powierzchni użytkowej stawu.";
- 10) w art. 310 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazie "składu" dodaje się wyrazy "i ilości";

11) w art. 317:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Termin płatności opłaty za korzystanie ze środowiska odracza się także na wniosek podmiotu korzystającego ze środowiska obowiązującego do jej uiszczenia, jeżeli przedsięwzięcie, którego wykonanie zapewni usunięcie przyczyn ponoszenia podwyższonych opłat ujęte jest w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy – Prawo wodne, i nie naruszono terminu jego realizacji, określonego w tym programie.",

b) w ust. 4 po wyrazach "w ust. 1" dodaje się wyrazy "lub 1a";

12) w art. 318 w ust. 3 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

"2a) w przypadku przedsięwzięć, o których mowa w art. 317 ust. 1a, wskazanie, że przedsięwzięcie jest ujęte w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, wraz z opisem przedsięwzięcia,";

13) w art. 319:

a) w ust. 1 po wyrazach "ust. 3" dodaje się wyrazy "i 3a",

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Jeżeli odroczeniu podlegały opłaty w związku z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, w razie terminowego wykonania przedsięwzięcia służącego do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, właściwy organ stwierdza, w drodze decyzji, umorzenie odroczonej opłaty.";

14) w art. 402:

a) w ust. 1 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "powiększone o przychody z oprocentowania rachunków bankowych i",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Przychody z oprocentowania rachunków bankowych, prowadzonych w celu gromadzenia i redystrybucji wpływów, o których mowa w art. 401 ust. 1, zarząd województwa i wojewódzki inspektor ochrony środowiska przeznaczają na funkcjonowanie kontroli wnoszenia tych należności.",

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Zarząd województwa przed przekazaniem na rachunek Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji, o których mowa w art. 288 ust. 1, pomniejsza je o 20%, a kwotę uzyskaną z tytułu pomniejszenia przeznacza na funkcjonowanie kontroli ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska."

Art. 2.

W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1803) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9 w pkt 14 lit. f) otrzymuje brzmienie:

"f) wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, jeżeli przyrost ilości substancji, pochodzących z chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, w wodzie odprowadzanej z tych obiektów jest większy niż wartości określone w warunkach wprowadzania ścieków do wód,";

2) w art. 43 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych określi dla przedsięwzięć, o których mowa w ust. 3, w szczególności:

- 1) ogólny plan rzeczowo-finansowy,
- 2) termin rozpoczęcia i zakończenia,
- 3) harmonogram realizacji."

Art. 3.

Zakłady, które dokonywały poboru wody na potrzeby energetyki wodnej i zwróciły taką samą ilość wody, nie gorszej jakości, od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, nie uiszczają należnej za ten okres opłaty za pobór wody.

Art. 4.

Opłaty za wprowadzanie ścieków, należne od podmiotów, które dokonywały wprowadzenia ścieków, o których mowa w art. 3 pkt 38 lit. f), do wód od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, ulegają umorzeniu z mocy prawa.

Art. 5.

1. Podmiot korzystający ze środowiska obowiązany do uiszczenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi bez wymaganego pozwolenia i jednocześnie realizujący zadania własne gminy w zakresie odprowadzania ścieków może wystąpić z wnioskiem o odroczenie terminu jej płatności na zasadach określonych w art. 317 ust. 1a ustawy, o której mowa w art. 1, także przed dniem zatwierdzenia przez Radę Ministrów krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, o którym mowa w art. 43 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 2.
2. W przypadkach określonych w ust. 1 marszałek województwa zawiesza postępowanie, w przedmiocie odroczenia terminu płatności opłaty, do dnia zatwierdzenia przez Radę Ministrów krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.
3. Odroczenie terminu płatności opłaty, o którym mowa w ust. 1, dotyczy opłaty należnej od dnia 1 stycznia 2002 r.

Art. 6.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie upoważnień ustawowych zmienionych niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 7.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem niniejszego projektu jest, przede wszystkim, nowelizacja ustawy – Prawo ochrony środowiska, zmierzająca do zmian systemowych, regulujących problematykę opłat w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Zmiany te wychodzą naprzeciw sygnalizowanej sprawie nadmiernego obciążenia opłatami podwyższonymi sektora komunalnego, jednostek samorządu terytorialnego, budżetów gospodarstw domowych jak również śródlądowej gospodarki rybackiej. Zawarte są w nim także propozycje usprawnienia funkcjonowania funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zmiany w art. 274 oraz w upoważnieniu zawartym w art. 290 stwarzają Radzie Ministrów większe możliwości różnicowania opłat i tym samym złagodzenia nadmiernego obciążenia budżetów gospodarstw domowych ceną z tytułu zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków, będącej pochodną wysokości opłaty ekologicznej. Odmiennego uregulowania, ze względu na stopień oddziaływania na środowisko, wymagają również różne, pod względem technologicznym, rodzaje produkcji rybackiej, działającej w otwartym środowisku.

Zróżnicowanie wysokości stawek opłat ekologicznych w zależności od rodzaju ścieków pozwoli na wyodrębnienie dwóch zasadniczych użytkowników środowiska – przemysłu i sektora komunalnego, co umożliwi zoptymalizowanie wysokości stawek dla sektora komunalnego, a w konsekwencji przyniesie odczuwalne efekty dla odbiorcy indywidualnego. W gospodarce rybackiej, pozwoli również na dostosowanie opłat, do zgodnego ze stanem faktycznym, rybackiego, pozytywnego i negatywnego oddziaływania na środowisko. Koncepcja polegająca na zróżnicowaniu podmiotów korzystających ze środowiska ma swoje odzwierciedlenie w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/EEC.

W zakresie gospodarki rybackiej, w związku z trudnością określenia faktycznego bilansu substancji w stawach z wodami powierzchniowymi, w dodanym przepisie art. 295 ust. 4a, zaproponowano alternatywnie, w przypadku hodowli ryb innych niż łososiowate, ryczałtowy sposób uiszczania opłaty. Konsekwencją tego są zmiany w art. 287 i art. 290 w zakresie składania informacji o poziomie produkcji ryb i innych organizmów wodnych. Biorąc powyższe pod uwagę, w art. 4 projektu ustawy proponuje się umorzenie należnych opłat podmiotom, które nie mogły określić bilansu substancji wprowadzanych i nie miały metodologicznych możliwości ustalenia wysokości opłaty za korzystanie ze środowiska za 2001 r.

Z uwagi na możliwość wystąpienia nadmiernych obciążeń finansowych dla podmiotów korzystających ze środowiska, wprowadzono możliwość całkowitego zwolnienia z opłat za pobór wód dla potrzeb energetyki wodnej (art. 294 pkt 2).

Dodatkowo, w art. 295 ust. 4 zaproponowano odmienne zasady ustalania opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Ujmowana woda, szczególnie powierzchniowa, z reguły zawiera już pewne substancje, które następnie wchodzi w skład ogólnej ilości substancji zawartych w odprowadzanych ściekach. Wprowadzona poprawka umożliwia ponoszone opłaty za "ładunek zanieczyszczeń netto", zawarty w odprowadzanych ściekach.

Zmiana art. 310 ust. 1 pkt 1 dostosowuje jego treść do ogólnego rozwiązania dotyczącego administracyjnych kar pieniężnych w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

Zmiany dotyczące art. 317, 318 i 319 oraz zawarte w art. 2 i art. 3 projektu ustawy wyniknęły z analizy dotyczącej funkcjonowania systemu opłat podwyższonych wprowadzonych w ustawie – Prawo ochrony środowiska, dokonanej w kontekście postulatów wnoszonych w ostatnim czasie przez sektor komunalny oraz jednostki samorządu terytorialnego. Wykazała ona nadmierne obciążenia tych podmiotów opłatami podwyższonymi, szczególnie w sytuacjach podejmowania przez nie przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych gminy w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych. Zaproponowane zmiany mają na celu zoptymalizowanie istniejących mechanizmów poprzez złagodzenie restrykcyjności systemu, a tym samym stworzenie korzystniejszych warunków finansowych dla podmiotów podejmujących przedsięwzięcia służące realizacji zadań własnych gminy. Zmiany odnoszą się głównie do:

1) wydłużenia mechanizmu odraczania terminu płatności opłat podwyższonych poza obowiązujący okres 5 lat w sposób pozwalający na długofalowe oddziaływanie, nawet do roku 2015, mechanizmów ochronnych w przypadku realizacji zadań z zakresu infrastruktury komunalnej. Optymalizują, tym samym, warunki finansowania tych zadań wynikających z Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Integralną częścią tego programu będzie Program wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Program ten jest ściśle powiązany z terminami realizacji zobowiązań w trakcie tymczasowego zamknięcia negocjacji z Komisją Europejską w obszarze "Środowisko – jakość wód",

2) korzystniejszych warunków związanych z pozyskiwaniem oraz stopniowym gromadzeniem środków na realizację zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych poprzez:

- umorzenie całej odroczonej opłaty podwyższonej, w sytuacjach terminowego zrealizowania przedsięwzięcia,

- zawieszenie postępowania w przedmiocie odroczenia opłaty podwyższonej jeszcze przed dniem zatwierdzenia Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,

- uwzględnienie faktu, że realizacja tych przedsięwzięć odbywać się może na zasadzie współfinansowania tej inwestycji przez kilka podmiotów, a inwestorem głównym tego zadania nie zawsze jest gmina.

Wszystkie modyfikacje w obrębie systemu opłat podwyższonych zostały zaproponowane w taki sposób, aby jednocześnie zachować jego stymulacyjne oddziaływanie na podmioty nie posiadające wymaganych urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem, a jednocześnie dostosować ten system do wymogów Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Program ten będzie stanowił realizację zadań wynikających z ustawy – Prawo wodne, w kontekście dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, tj. wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji. Termin realizacji tych zadań wynika z uzgodnień dokonanych z Komisją Europejską w trakcie tymczasowego zamknięcia negocjacji w obszarze "Środowisko".

Zmiany w art. 402, dotyczące przekazywania funduszy z tytułu opłat i kar, zwiększają marszałkom województw i wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska możliwości finansowe obsługi systemu opłat i kar. Powinny one jednocześnie spowodować większą aktywność urzędów marszałkowskich w egzekwowaniu nieuiszczonych bądź uiszczonych w nieprawidłowej wysokości opłat.

Zaproponowane zmiany nie naruszają istoty instytucji prawnych już funkcjonujących – nie powodują tym samym skutków finansowych dla budżetu państwa.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/1733 /2002/DPE-eb

Warszawa, 18.06. 2002r.

**Pan
Longin Pastusiak
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Opinia do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, wyrażona przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z przedstawionym senackim projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne (pismo z dnia 11 czerwca 2002 roku), uprzejmie informuję, iż opinia o zgodności ww. projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej została wyrażona przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej, 16 maja 2002 r. (pismo nr Sekr.Min.DH/1377/2002/DPE-eb).

Jednocześnie, w odniesieniu do zmian zaproponowanych w przedłożonej wersji projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, pozwalam sobie stwierdzić, iż nie zmieniają one konkluzji ww. opinii.

W załączeniu przekazuje kopię ww. opinii.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Piętko

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/ 1344/2002/DPE-eb

Warszawa, 16.05 2002r.

Pan
Adam Graczyński
Przewodniczący Komisji Ochrony
Środowiska
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, wyrażona przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedstawionym senackim projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne (pismo nr BPS/KOS/111/02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Celem przedłożonego projektu ustawy jest wprowadzenie zmian w obowiązującym obecnie systemie opłat za korzystanie ze środowiska. Projekt zakłada w szczególności nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn.zm.) w zakresie uzależnienia wysokości opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych od m.in. przeznaczenia pobieranej wody (proponowana zmiana art. 274 ust. 1 nowelizowanej ustawy); uzależnienia wysokości opłaty za wprowadzanie ścieków od ich rodzaju (proponowana zmiana art. 274 ust. 2 nowelizowanej ustawy); możliwości zróżnicowania górnych jednostkowych stawek opłat za korzystanie ze środowiska również w zależności od rodzaju ścieków (proponowana zmiana art. 290 ust. 2 nowelizowanej ustawy); wprowadzenia zasady ponoszenia opłaty za wprowadzenie ścieków do wód za ładunek zanieczyszczeń netto (proponowana zmiana art. 295 ust. 4 nowelizowanej ustawy) oraz możliwości odroczenia opłat za korzystanie ze środowiska w odniesieniu do podmiotów uczestniczących w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych

(proponowana zmiana art. 317 nowelizowanej ustawy). Ponadto, przedłożony projekt przewiduje wydłużenie mechanizmu odraczania terminu płatności opłat podwyższonych.

- II. Opłata za korzystanie ze środowiska ponoszona jest – zgodnie z regulacją art. 284 i 290 nowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska - za m.in. wprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi i pobór wód. Jej wysokość zależy od ilości i jakości pobranej wody oraz od tego czy pobrano wodę powierzchniową, czy podziemną, a także rodzaju substancji zawartych w ściekach i ich ilości, oraz - w odniesieniu do wód chłodniczych - od temperatury tych wód. Zgodnie z art. 284 nowelizowanej ustawy, podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód. Ustawa zawiera delegację do ustalenia w drodze rozporządzenia górnych jednostkowych stawek za korzystanie ze środowiska, różnicując je w zależności m.in. od rodzaju ścieków, jakości i rodzaju pobranej wody oraz jej przeznaczenia.
- III. Prawo wspólnotowe nie przewiduje bezpośredniego obowiązku pobierania opłat za korzystanie ze środowiska. Jednakże do naczelnych zasad prawa ochrony środowiska w Unii Europejskiej należy zasada prewencji oraz zasada „zanieczyszczający płaci”. Opłata za korzystanie ze środowiska ma na celu ograniczenie zanieczyszczania środowiska poprzez nałożenie ciężaru finansowego na podmiot korzystający ze środowiska i obciążenie go odpowiedzialnością finansową za zanieczyszczanie środowiska. Ponadto, szereg dyrektyw unijnych z obszaru ochrony wód, jak również powietrza, czy gospodarki odpadami nakłada na państwa członkowskie obowiązek podjęcia środków zmierzających do ochrony środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniami, przyjmując, że oprócz środków wyznaczonych przez odpowiednie akty prawa wspólnotowego, państwa członkowskie mogą przyjąć ostrzejsze rozwiązania, jeżeli tylko służą one ochronie środowiska przed zanieczyszczeniami.
- W szczególności, Art. 9 Dyrektywy Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy polityki wodnej Wspólnoty (Dz.Urz. WE Nr L 327, 22.12.2000), nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia pokrycia przez użytkowników wody kosztów usługi jej dostarczania oraz zapewnienia jej odpowiedniego poziomu czystości, w tym kosztów środowiskowych, w zgodności z zasadą „zanieczyszczający płaci”. W zakresie mechanizmów odzysku ww. kosztów mieszczą się – zgodnie z brzmieniem Art. 9 ust. 3 ww. dyrektywy, m.in. różnego rodzaju środki o charakterze zapobiegawczym i odszkodowawczym, nakładane przez państwa członkowskie w celu realizacji celów ww. dyrektywy.

- IV. Przedłożony projekt ustawy, ze względu na jego rolę w realizacji wspólnotowych zasad ochrony środowiska, wpisuje się zatem w podstawowe dopuszczalne mechanizmy polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej i tym samym należy go ocenić pozytywnie.
- V. W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, iż przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne, jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
Jarostaw Pietras

Warszawa, 4 lipca 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia o zgodności przedstawionego senackiego projektu ustawy
o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne
z prawem Unii Europejskiej**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedstawiony senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne przewiduje wprowadzenie zmian w obowiązującym systemie opłat za korzystanie ze środowiska. Większość proponowanych zmian dotyczy nowelizacji ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 ze zmianami). Zgodnie z postanowieniami projektu wysokość opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych zostaje dodatkowo uzależniona od przeznaczenia pobranej wody (zmiana art. 274 ust. 1 ustawy), natomiast wysokość opłaty za wprowadzanie ścieków - od ich rodzaju (zmiana art. 274 ust. 2 ustawy). Część proponowanych zmian w zakresie systemu opłat za korzystanie ze środowiska odnosi się do śródlądowej gospodarki rybackiej (zmiany art. 274 ust. 4, art. 285 – art. 287, art. 290 ust. 1, art. 295 – art. 296 ustawy). Ponadto, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może różnicować wysokość stawek opłat za korzystanie ze środowiska m.in. w zależności od rodzaju ścieków (zmiana art. 290 ust. 2 ustawy).

Projekt wprowadza również zmiany dotyczące zasady ponoszenia opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi za ładunek zanieczyszczeń netto (zmiana art. 295 ust. 4 ustawy), możliwości odroczenia opłat za

korzystanie ze środowiska w odniesieniu do podmiotów uczestniczących w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (zmiana art. 317 i 318 ustawy) oraz zasad umorzenia odroczonej opłaty (zmiana art. 319 ustawy).

2. Stan prawa wspólnotowego materii objętej projektem ustawy

Kwestie dotyczące obowiązku pobierania opłat za korzystanie ze środowiska nie są bezpośrednio regulowane prawem wspólnotowym. Zgodnie jednak z art. 174 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) polityka Wspólnoty w dziedzinie środowiska naturalnego opiera się m.in. na zasadzie podejmowania działań zapobiegawczych oraz zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Zasady te znalazły swoje rozwinięcie w dyrektywach wspólnotowych regulujących ochronę wód, powietrza oraz gospodarki odpadami. Zgodnie z ich postanowieniami państwa członkowskie są zobowiązane do podejmowania określonych środków służących ochronie środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniami.

Niezależnie od środków ochronnych uchwalonych we wspólnotowych aktach prawnych, dopuszczalne jest utrzymywanie i ustanawianie przez każde państwo członkowskie bardziej rygorystycznych środków ochronnych, o ile są one zgodne z Traktatem oraz zostają notyfikowane Komisji Europejskiej (art. 176 TWE).

W odniesieniu do gospodarki wodnej należy przytoczyć zwłaszcza art. 9 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (O.J. 2000, L 327), zgodnie z którym państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia pokrycia przez użytkowników wody kosztów usługi jej dostarczenia, w tym kosztów środowiskowych, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”. Przepis ten nie stoi jednak na przeszkodzie nakładaniu przez państwa członkowskie szczególnych środków zapobiegawczych lub odszkodowawczych służących realizacji celów dyrektywy (art. 9 ust. 3 dyrektywy).

3. Układ Europejski

Problematyce ochrony środowiska poświęcony jest przede wszystkim art. 80 Układu. Zgodnie tym przepisem strony zobowiązały się do rozwijania i umacniania współpracy w tak ważnej dziedzinie, jaką jest walka z pogarszającym się stanem środowiska naturalnego, a którą strony uznały za zadanie priorytetowe. Współpraca powinna koncentrować się m.in. na skutecznej kontroli poziomów zanieczyszczeń, zwalczaniu zanieczyszczeń wody i powietrza o charakterze regionalnym i międzynarodowym (ponadgranicznym), jakości wód, zmniejszaniu ilości odpadów, ich utylizacji i bezpiecznym dla środowiska odprowadzaniu oraz stosowaniu instrumentów

ekonomicznych i finansowych (ust. 2). Realizacji tych celów służyć ma w myśl ust. 3 współdziałanie stron m.in. w zakresie zbliżania przepisów prawnych (norm Wspólnot).

Jednocześnie art. 68 Układu stanowi, iż Strony uznają, że istotnym warunkiem wstępnym integracji gospodarczej Polski ze Wspólnotą jest zbliżanie istniejącego i przyszłego ustawodawstwa Polski do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnocie. Polska podejmie wszelkie starania w celu zapewnienia zgodności jej przyszłego ustawodawstwa z ustawodawstwem Wspólnoty.

Art. 69 Układu zalicza środowisko naturalne do dziedzin priorytetowych, objętych obowiązkiem zbliżania przepisów prawnych w pierwszej kolejności.

4. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Przewidziane w projekcie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne przepisy regulujące system opłat za korzystanie ze środowiska pozostają w zgodzie z podstawowymi zasadami wspólnotowej polityki ochrony środowiska naturalnego, tj. zasadą prewencji i zasadą „zanieczyszczający płaci” (art. 174 ust. 2 TWE). Proponowane zmiany mieszczą się również w zakresie dozwolonych prawem wspólnotowym instrumentów ochrony środowiska naturalnego.

5. Konkluzje

Przedstawiony senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska i ustawy – Prawo wodne jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Sporządził: Zespół Integracji Europejskiej

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

